

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Strategie și teritoriu în lumea romană						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ.dr. Eduard Nemeth						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	24	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					17
Tutoriat					12
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		101			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> înscrierea disciplinei în contractul de studiu
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> proiector
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Regăsirea informației despre trecutul istoric. • Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. • Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studiu și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. • Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei): numismatica și epigrafie. <p>Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei, chorologiei, stratigrafiei) și practice, de teren.</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. <p>Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea apariției și evoluției frontierelor romane din timpul Principatului.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Obiectivele disciplinei constau în înțelegerea modului de structurare a strategiei romane din timpul Principatului în provinciile de graniță, zone de contact cu « Barbaricum », a concepției romane privind propria misiune civilizatorie în raport cu <i>externae gentes</i>. De asemenea se va urmări înțelegerea resorturilor reale care au determinat configurarea și reconfigurarea granițelor Imperiului, a distribuției fortificațiilor și trupelor în provinciile de graniță, a diferitelor moduri de fortificare a granițelor; se va proceda la descifrarea motivelor complexe ale cuceririi și transformării unor teritorii în provincii romane și ale lăsării altor zone în afara provinciilor romane organizate. În fine, se va urmări modul practic de conducere politică și militară centrală și locală al provinciilor de graniță în diferite situații (pace, criză iminentă, război etc.) și modul în care au fost utilizate resursele umane și materiale de către romani în aceste situații.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în studiul frontierelor romane (<i>limes</i>, <i>ripa</i>, geneza frontierelor, strategia fixării și funcționării frontierelor romane).	Expunere, conversație, imagini	
Britannia și granițele ei nordice (cucerirea Britanniei sub Claudius I, valul lui Hadrian, valul lui Antoninus Pius, britonii, trupele de la graniță).	Expunere, conversație, imagini	

Granița estică a provinciilor Germania (cucerirea Germaniei vest-renane, expedițiile în <i>Magna Germania</i>, Pădurea Teuturgică, deplasările graniței spre est și spre vest, castră, <i>castella</i>, <i>burgi</i> și <i>turres</i>, armata de la frontieră). 2 ședințe	Expunere, conversație, imagini	
<i>Limes</i> și <i>ripa</i> în Raetia și Noricum (organizarea provinciilor Raetia și Noricum, armata la frontiere, războaiele marcomanice și efectele lor). 2 ședințe	Expunere, conversație, imagini	
Provincia (provinciile) Pannonia și <i>ripa Pannonica</i> (provincia Illyricum, organizarea Pannoniei, Pannonia Superior și Pannonia Inferior, iazigii, războaiele marcomanice, legăturile cu dacii și cu provinciile romane Dacia). 2 ședințe	Expunere, conversație, imagini	
Granițele provinciilor dacice și moesice (crearea Moesiei, Moesia Superior și Inferior, organizarea prov. Dacia, trupe legionare și auxiliare la granițe, conflicte cu iazigii, războaiele marcomanice, efectul abandonării Daciei). 2 ședințe	Expunere, conversație, imagini	
Specificul provinciilor de graniță orientale - Arabia, Siria, Cappadocia (organizarea provinciilor din Orient, preluarea elenismului, deșerturi și « Semiluna Fertilă », drumuri păzite de fortificații, fortificații în oaze, conflictele cu parții). 2 ședințe	Expunere, conversație, imagini	
Particularitățile graniței romane în Africa de Nord (<i>Africa Vetus</i> și <i>Africa Nova</i>, <i>Africa proconsularis</i>, răscoala lui Tacfarinas, crearea Mauretaniilor, provincia Numidia, deșert și zone fertile, conceptul de <i>fossatum Africae azi</i>).	Expunere, conversație, imagini	
Tipologia, funcțiile și efectele granițelor romane	Expunere, conversație, imagini	
Bibliografie		
T. Bechert, <i>Die Provinzen des Römischen Reiches. Einführung und Überblick</i> , Mainz am Rhein, 1999.		
B. Dobson, D. Breeze, <i>Hadrian's Wall</i> (2 nd edition), London, 1978.		
Th. Fischer, <i>Noricum</i> , Mainz am Rhein, 2002.		
N. Gudea, <i>Der dakische Limes. Materialien zu seiner Geschichte</i> , JRGZM, 44, 1997 (extras).		
B. Isaac, <i>The Meaning of the Terms limes and limitanei</i> , JRS, 78, 1988, 125-147.		
B. Isaac, <i>The Limits of Empire. The Roman Army in the East</i> , Oxford, 1990.		
E. Luttwak, <i>The Grand Strategy of the Roman Empire</i> , Baltimore-London, 1976.		
A. Mocsy, <i>Pannonia and Upper Moesia. A History of the Middle Danube Provinces of the Roman Empire</i> , London-Boston, 1974.		
*** <i>Der römische Limes in Deutschland</i> (red. G. Süsskind, A. Wigg), Stuttgart, 1992.		
G. Wesch-Klein, <i>Provincia. Okkupation und Verwaltung der Provinzen des Imperium Romanum von der Inbesitznahme Siziliens bis auf Diokletian</i> , Berlin, 2008.		
C. R. Whittaker, <i>Frontiers of the Roman Empire (A Social and Economic Study)</i> , Baltimore-London, 1994.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații

Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Competențele dobândite vor permite absolventului o cunoaștere aprofundată a structurilor și evoluțiilor frontierelor statului roman, rolului pe care acestea l-au jucat în evoluția teritoriilor cucerite, în sprijinirea sistemului monarhic al Principatului și a romanității.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea principalelor trăsături și a impactului frontierelor romane	Examen scris	80%
	Participare activă la discuții		20%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea principalelor tipuri de frontiere romane. 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

E. Nemeth